

Inzichten

22 februari 2023

Sectorale WG/FT risicoanalyse 2022

Artikel 87 van de Wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (hierna “de WG/FT-wet”) legt aan de toezichtautoriteiten op dat ze hun toezicht uitoefenen op basis van een risicobeoordeling.

Om aan deze verplichting te voldoen moet de toezichtautoriteit enerzijds over een helder inzicht in de WG/FT -risico’s in België beschikken en anderzijds de frequentie en intensiteit van het toezicht bepalen op grond van het risicoprofiel van de onderworpen entiteiten. Om aan deze vereisten te voldoen is een sectorale risicoanalyse vereist. De laatste risicoanalyse van het College dateert van 2018. Aangezien zowel de toezichtspraktijk van het College, als de kennis en toepassing van de AML-wetgeving erg geëvolueerd is, is het nodig deze analyse te vernieuwen.

De sectorale risicoanalyse wil inzicht verschaffen in de aanwezige risico’s in de sector van de bedrijfsrevisoren per 2 januari 2023. De risicoanalyse is zo opgesteld dat het praktisch haalbaar zal zijn om deze regelmatig aan te vullen of bij te sturen op basis van het voortschrijdend inzicht over, en de evolutie van de risico’s in, de auditsector.

Inhoudsopgave

1.	Context van de sectorale risicoanalyse	3
1.1	Doel en methodologie	3
1.2	Juridische context	4
1.3	De Europese risicoanalyse	4
1.	Horizontale kwetsbaarheden	5
2.	COVID-19 pandemie	5
3.	De Russische agressie tegen Oekraïne	6
4.	Aanbevelingen	6
5.	Risicoanalyse per sector en product en dienst	7
1.4.	Nationale risicoanalyse	9
1.5.	De bedrijfsrevisor en de nationale risicoanalyse	10
1.	Dreigingsniveau	10
2.	Kwetsbaarheid	11
3.	Witwasrisico	12
2	Risicoanalyse bedrijfsrevisoren	13
2.1	Een drievoudig risico	13
2.2	Transversale risicofactoren	13
1.	Infiltratie door criminele organisaties	14
2.	Geen verrichtingen door de bedrijfsrevisor	14
3.	Vertrouwensrelatie met de cliënt	15
4.	Meldingen bij de CFI	15
5.	Formele kantoororganisatie	16
6.	Tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisoren	17
7.	Permanente vorming	18
8.	Digitalisering en automatisering	18
9.	Aanbreng van cliënten door derden	18
10.	Beroepsgeheim	19
11.	Politiek prominente personen (PPP)	19
2.3	Inherente risicofactoren	20
1.	Adviesfunctie	20
2.	Activiteiten van waardering	20
3.	Cliënten	20
	Lijst van gebruikte afkortingen	25

1. Context van de sectorale risicoanalyse

1.1 Doel en methodologie

Artikel 87 van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (hierna “de WG/FT-wet”) legt aan de toezichtautoriteiten op dat ze hun toezicht uitoefenen op basis van een risicobeoordeling.

Om aan deze verplichting te voldoen moet de toezichtautoriteit enerzijds over een helder inzicht in de WG/FT¹-risico’s in België beschikken en anderzijds de frequentie en intensiteit van het toezicht bepalen op grond van het risicoprofiel van de onderworpen entiteiten². Om aan deze vereisten te voldoen is een sectorale risicoanalyse vereist.

Deze analyse wil dus inzicht verschaffen in de aanwezige risico’s in de sector van de bedrijfsrevisoren per 2 januari 2023. Zoals de WG/FT-wet het voorschrijft³ moet de toezichtautoriteit zich hierbij baseren op de supranationale risicoanalyse van de Europese Commissie en de nationale risicoanalyse. Dit is ook de methodologie die wij in deze risicoanalyse hanteren.

Deze inzichten worden verder aangevuld met eigen observaties van het College en met waardevolle data die het College heeft verzameld op basis van een bevraging uitgevoerd tijdens de zomer van 2022, genaamd de “AML-survey”⁴.

Het College had ook overleg met de Nationale Bank van België en de FSMA over de aanpak van de sectorale risicoanalyse.

Het doel van deze risicoanalyse is dus in de eerste plaats een richtinggevend instrument te zijn voor de toezichtactiviteiten van het College op het vlak van WG/FT: de risicoanalyse moet de basis blijven vormen van een risicogestuurde toezichtsaanpak die de toegewijde tijd en middelen van het College aan het WG/FT-toezicht zo effectief mogelijk inzet.

Ten tweede wil deze risicoanalyse ook een hulpmiddel zijn voor de bedrijfsrevisoren bij het opstellen van hun algemene risicobeoordeling. Artikel 16 van de WG/FT-Wet bepaalt immers dat de onderworpen entiteiten met iedere relevante informatie waarover ze beschikken rekening houden. Aanvullend aan de supranationale risicoanalyse kan de sectorale risicoanalyse hier nuttige inzichten opleveren.

De sectorale analyse bevat ook die elementen uit de nationale risicoanalyse die relevant zijn voor de bedrijfsrevisoren. De nationale risicoanalyse is op zichzelf een vertrouwelijk document maar de toezichthouders moeten de pertinente inzichten ervan wel delen met de onderworpen entiteiten zodat zij er rekening mee kunnen houden voor het opmaken van hun algemene risicobeoordeling. We voldoen aan deze verplichting door deze inzichten op te nemen in de sectorale risicoanalyse.

---

¹ « Witwassen van geld/Financiering van terrorisme ».

² Art. 87, § 1 van de WG/FT-Wet.

³ Art. 87, § 1, 1° van de WG/FT-Wet.

⁴ [Zie website van het College.](#)

1.2 Juridische context

De sectorale risicobeoordeling is niet alleen een nuttig element maar ook een wettelijke verplichting die verankerd is in artikel 87, §1 van de WG/FT-Wet⁵.

Dit artikel is dan weer de nationale omzetting van de verplichting opgenomen in artikel 48, zesde lid van de Richtlijn EU 2015/849 van 20 mei 2015⁶.

Aanbeveling 28 betreffende de regulering en toezicht van DNFBP's van de FATF⁷ vereist ook dat de bevoegde toezichtautoriteiten op een op risico gebaseerde wijze controleren⁸.

1.3 De Europese risicoanalyse

De **supranationale risicoanalyse van de Europese Commissie van 27 oktober 2022**⁹ behandelt alle voornaamste WG/FT-risico's in alle sectoren op het niveau van de EU. De risicoanalyse richt zich op de kwetsbaarheden die op EU-niveau zijn vastgesteld, zowel wat betreft het juridische kader als wat betreft de effectieve toepassing ervan en bevat aanbevelingen om deze aan te pakken. In deze sectorale analyse beperken we ons tot een korte bespreking van de voornaamste horizontale kwetsbaarheden over verschillende sectoren heen, de belangrijkste aanbevelingen en de specifieke risicoanalyses met betrekking tot de auditsector en auditdiensten.

---

⁵ “De toezichtautoriteiten oefenen hun toezicht uit op basis van een risicobeoordeling. Daartoe zorgen ze ervoor : 1° dat ze beschikken over een helder inzicht in de WG/FT-risico's in België, door zich te baseren op relevante informatie aangaande nationale en internationale risico's, met inbegrip van het verslag opgemaakt door de Europese Commissie krachtens artikel 6, lid 1, van Richtlijn 2015/849 en op de nationale risicobeoordeling bedoeld in artikel 68;”.

⁶ “6. De lidstaten zorgen ervoor dat de bevoegde autoriteiten bij het toepassen van een op risico gebaseerde aanpak van het toezicht: a) een helder inzicht hebben in het in hun lidstaat aanwezige witwasrisico en risico van terrorismefinanciering; b) ter plaatse en op afstand toegang hebben tot alle relevante informatie betreffende de specifieke binnenlandse en internationale risico's die verband houden met de cliënten, producten en diensten van de meldingsplichtige entiteiten, en c) de frequentie en intensiteit van het toezicht ter plaatse en op afstand bepalen op grond van het risicoprofiel van de meldingsplichtige entiteiten en op het witwasrisico en risico van terrorismefinanciering in die lidstaat.”.

⁷ Normes internationales sur la lutte contre le blanchiment de capitaux et le financement du terrorisme et de la prolifération – Les recommandations du GAFI <https://www.fatf-gafi.org/>.

⁸ “28. Réglementation et contrôle des entreprises et professions non financières désignées
Les entreprises et professions non financières désignées devraient être soumises aux mesures de réglementation et de contrôle suivantes: (a) Les casinos devraient [...]”

(b) Les pays devraient s'assurer que les autres catégories d'entreprises et de professions non financières désignées sont soumises à des dispositifs efficaces de surveillance assurant qu'elles respectent leurs obligations en matière de LBC/FT. Ces mesures devraient être prises en fonction des risques. Cette surveillance peut être effectuée par (a) une autorité de contrôle ou (b) par l'organisme d'autorégulation pertinent, à condition qu'un tel organisme puisse garantir que ses membres respectent leurs obligations en matière de LBC/FT. L'autorité de contrôle ou l'organisme d'autorégulation devrait également (a) prendre les mesures nécessaires pour empêcher les criminels ou leurs complices d'accéder au statut de professionnel agréé ou de détenir une participation significative ou de contrôle, de devenir les bénéficiaires effectifs d'une telle participation, ou d'occuper des fonctions de direction, par exemple en soumettant ces personnes à un test d'aptitude et d'honorabilité (fit and proper test) ; et (b) disposer de sanctions efficaces, proportionnées et dissuasives conformes à la recommandation 35 en cas de non-respect des obligations de LBC/FT.”.

⁹ Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the assessment of the risk of money laundering and terrorist financing affecting the internal market and relating to cross-border activities, COM(2022) 554, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=COM:2022:554:FIN>.

1. Horizontale kwetsbaarheden

De Europese risicoanalyse van 2019¹⁰ besprak reeds een aantal horizontale kwetsbaarheden die gelden over de verschillende sectoren heen. Deze komen ook terug in de Europese risicoanalyse van 2022.

Anonimiteit in financiële transacties blijft een grote kwetsbaarheid; criminelen willen geen sporen achterlaten. De klassieke cashtransacties zijn een gekend risico, net zoals de handel in edelmetalen en diamanten. Daarnaast zijn er nieuwe financiële producten zoals *crowdfunding* en cryptovaluta die op basis van hun technologie ook vergaande anonimiteit kunnen bieden.

Criminelen willen **maximaal infiltreren in de reguliere economie** en zoeken daarvoor steeds meer de samenwerking op met de onderworpen entiteiten. Het gaat zelfs zover dat ze eigenaar worden van een onderworpen entiteit om zo hun witwasactiviteiten optimaal te kunnen organiseren.

Ook de **identificatie van en het bekomen van informatie over de uiteindelijk begunstigen** blijft een delicaat punt dat over alle sectoren heen zorgt voor de infiltratie van de legitieme economie door de georganiseerde misdaad. Criminelen gebruiken complexe juridische structuren om hun identiteit te verbergen. Ondanks de implementatie van nationale UBO-registers blijft men kwetsbaar omdat criminelen infiltreren via derde landen waar niet dezelfde verplichtingen gelden of zich richten op de lidstaten waar registers het minst sterk beheerd worden. Er speelt ook een toename van het gebruik van **valse documenten**. De groei van de *FinTech* industrie zorgt ervoor dat er meer en meer sprake is van **digitale identificatie**, hetgeen dan ook weer risico's met zich meebrengt.

Moeilijkheden op het vlak van **samenwerking** tussen de toezichthouders van verschillende lidstaten maken het toezicht ook kwetsbaar. Op het vlak van toezicht stelt zich nog het probleem van een **beperkte uitwisseling van informatie tussen de Financial Intelligence Units**¹¹ en de onderworpen entiteiten.

Ten slotte blijf ook het tekort aan middelen, bewustzijn van het risico en de *know-how* om de juiste maatregelen in te voeren een kwetsbaarheid over alle sectoren heen.

2. COVID-19 pandemie

In de Europese risicoanalyse van 2022 is er bijzondere aandacht voor de COVID-19 crisis. Deze crisis en vooral de maatregelen om de crisis te bestrijden bracht een verhoging van bepaalde witwasrisico's met zich mee:

- verduistering van en fraude met middelen die zijn toegekend als financiële steun;
- de overname van ondernemingen in financiële moeilijkheden door criminele organisaties en andere actoren met slechte bedoelingen;

---

¹⁰ Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the assessment of the risk of money laundering and terrorist financing affecting the internal market and relating to cross-border activities, COM (2019) 370; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52019DC0370>.

¹¹ De CFI in België (<https://www.ctif-cfi.be/>).

- een toename aan kansen voor criminelen om inkomsten te verwerven door de verkoop van illegale medicatie en vaccins, ook aan overheden;
- meer opportuniteiten voor cybercriminaliteit door het grotere volume aan online aankopen, onder andere door middel van identiteitsfraude;
- corruptie bij ambtenaren bij het nemen van dringende maatregelen en de vereenvoudigde regels voor publieke aanbestedingen, bijvoorbeeld bij het bestellen van medische benodigdheden.

3. De Russische agressie tegen Oekraïne

De EU breidde de sancties die al sinds 2014 tegen Rusland lopen ernstig uit in 2022 naar aanleiding van de Russische invasie van het Oekraïense grondgebied¹². De EU legde ook maatregelen op tegen Wit-Rusland, parallel met deze tegen Rusland. De Europese Commissie haalt deze maatregelen aan in de risicoanalyse en wijst op de impact ervan op de WG/FT-maatregelen. De Commissie benadrukt dat het objectief van het Europees WG/FT-kader om de integriteit van het Europees financieel systeem te beschermen bijdraagt aan het vrijwaren van het beschermen van vrijheid, gerechtigheid en veiligheid in heel Europa.

Een sterke handhaving van de regels rond de “uiteindelijke begunstigden” is essentieel om de sancties te kunnen implementeren, dit vereist:

- een verdere integratie van verschillende ondernemingsregisters binnen een lidstaat;
- een vlotte samenwerking en uitwisseling van informatie tussen verschillende betrokken toezichthouders en agentschappen;
- een effectieve opsporing en toezicht op activa die verborgen zijn voor de fiscus.

4. Aanbevelingen

De **Europese Commissie** formuleert **11 aanbevelingen** voor de lidstaten. We overlopen ze hieronder kort omdat deze aanbevelingen ook bijdragen tot een beter inzicht in de WG/FT-risico's in de EU. Aangezien de Europese Commissie de voornaamste regelgevende overheid is op het vlak van WG/FT hebben haar aanbevelingen ook een bijzondere waarde.

1. Scope van de **nationale risicoanalyses: cash-intensieve sectoren, de non-profitsector en digitale geldproducten** moeten voldoende aandacht krijgen in de nationale risicoanalyses.
2. **Uiteindelijke begunstigden**: de informatie over de UBO's moet adequaat, accuraat en up-to-date zijn. De identificatie van de uiteindelijk begunstigde moet steeds deel uitmaken van de *customer due dilligence* maatregelen.
3. Voldoende **middelen** voor de toezichthouders en de Financial Intelligence Units.

---

¹² Het College publiceerde in het kader van deze sancties een [mededeling naar de sector toe](#) om de waakzaamheid te verhogen.

4. Verhoogd aantal **on-site inspecties**: de toezichthouders moeten inspecties ter plaatse uitvoeren met een intensiteit en frequentie die in verhouding staat tot de geïdentificeerde risico's op het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.
5. **Thematische controles**: toezichthouders moeten hun begrip van de risico's waaraan bepaalde segmenten van hun beroepsgroep onderhevig zijn, blijven verbeteren.
6. Een voortdurend nadenken over het **uitbreiden van de lijst van onderworpen entiteiten** in functie van evoluerende WG/FT-risico's.
7. Regelmatige **samenwerking tussen bevoegde autoriteiten en onderworpen entiteiten**: in verschillende lidstaten is de samenwerking tussen de onderworpen entiteiten en de toezichthouders niet voldoende, alhoewel er wel interne richtlijnen en voorschriften bestaan. De samenwerking moet verbeterd worden op het vlak van: de vereisten voor een kwalitatieve rapportage door de onderworpen entiteiten, (kennis over) WG/FT-risico's en de toe te passen cliëntwaakzaamheidsmaatregelen.
8. Een voldoende hoog niveau van cliëntwaakzaamheid in het kader van **occasionele verrichtingen**. De drempel om occasionele verrichtingen te onderwerpen aan de cliëntwaakzaamheid moet voldoende laag liggen.
9. Een voldoende hoog niveau van cliëntwaakzaamheidsmaatregelen voor de bewaarneming van **bankkluisen** en gelijkaardige diensten.
10. **Gespecialiseerde en voortdurende opleiding** van de onderworpen entiteiten: de Commissie herneemt de aanbeveling van 2017 dat de vorming door de bevoegde toezichthouders het risico van infiltratie door of eigenaarschap van de onderworpen entiteiten moet bevatten.
11. **Jaarlijks verslag** van de bevoegde toezichthouder van de WG/FT-activiteiten.

5. Risicoanalyse per sector en product en dienst

Diensten geleverd door boekhouders, bedrijfsrevisoren en belastingadviseurs

De risico's die eigen zijn aan de auditsector worden besproken in het "*commission staff working document*" bij het verslag van de Commissie¹³. De auditsector komt hierin terug onder de categorie "diensten geleverd door boekhouders, bedrijfsrevisoren en belastingadviseurs".

De Europese Commissie stelt vast dat bedrijfsrevisoren actief zijn **in verschillende hoedanigheden en in verschillende sectoren**. Ze zijn onderhevig aan de WG/FT-wetgeving en de toepassing van aanbevelingen van de FATF.

---

¹³ SWD (2022) 344, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022SC0344&from=EN>.

De Auditrichtlijn¹⁴ en de Auditverordening¹⁵ verstrengden de vereisten voor de attestering van de jaarrekening van de organisaties van openbaar belang door het opleggen van rotatieregels, het aanmoedigen van professioneel scepticisme en belangenconflicten te beperken. De verordening stelt ook eisen aan de verlening van niet-controlediensten. Daarnaast verplicht zij de bedrijfsrevisoren om een wezenlijke inbreuk op de regels of een wezenlijke bedreiging of twijfel met betrekking tot de continuïteit van de gecontroleerde entiteit aan de toezichthouders te melden. **De sector heeft een sterk reglementair kader.**

De Europese Commissie beschrijft het **voornaamste risicoscenario** als volgt:

Daders kunnen gebruik maken van, of een beroep doen op, de diensten van boekhouders, bedrijfsrevisoren of belastingadviseurs, zij het met een bescheiden mate van betrokkenheid van de beroepsbeoefenaren zelf, met het doel om (onder andere):

- misbruik te maken van rekeningen van cliënten;
- onroerend goed te kopen;
- trusts en vennootschappen op te richten en/of te beheren;
- bepaalde rechtszaken te voeren;
- liefdadigheidsinstellingen op te richten en te beheren;
- over- of onderfacturering of valse verklaringen voor import- of exportgoederen te regelen;
- valse “*assurance*” te verschaffen;
- bijstand te bekomen bij de naleving van de belastingwetgeving.

Deskundigen in deze materie kunnen betrokken zijn bij **witwasconstructies** door te helpen bij het opzetten van ondoorzichtige structuren. Het opzetten van dergelijke structuren, vaak in meerdere rechtsgebieden, waaronder de gekende “offshore havens”, is ingewikkeld en vereist professioneel juridisch en fiscaal advies.

Diensten van auditors worden door georganiseerde criminele groepen gezien als een manier om hun eigen gebrek aan deskundigheid te compenseren. De Europese Commissie beschouwt het niveau van de witwasdreiging in verband met door auditors verleende diensten daarom als significant (niveau 3 van 4).

Over het algemeen wordt de sector gekenmerkt door **langdurige zakelijke relaties**, waardoor professionals beter in staat zijn ongebruikelijke transacties of gedragingen op te sporen. Wanneer echter specifiek advies wordt gevraagd over onregelmatige of **eenmalige transacties**, kan het gebeuren dat de beroepsbeoefenaar zijn taak uitvoert zonder een volledig inzicht te hebben in de financiële situatie van zijn cliënt. Dit heeft gevolgen voor het aantal **meldingen van verdachte transacties** dat nog steeds vrij laag is. De sector rechtvaardigt dit lage niveau van meldingen soms met het feit dat de verantwoordelijke beroepsbeoefenaar op dit gebied geen financiële transacties namens zijn cliënt verwerkt of initieert.

De Europese Commissie geeft volgende **aanbevelingen**:

---

¹⁴ 2014/56/EU.

¹⁵ 537/2014/EU.

- de bevoegde autoriteiten moeten informatie verstrekken aan de bedrijfsrevisoren over de toezichtmaatregelen die zij hebben genomen om ervoor te zorgen dat de sector zijn WG/FT-verplichtingen nauwkeurig toepast. Bij het ontvangen van meldingen van verdachte transacties moeten de toezichthouders jaarlijks verslag uitbrengen over het aantal meldingen.
- de toezichthouders moeten een aantal inspecties ter plaatse organiseren in verhouding tot de populatie van beroepsbeoefenaars op het grondgebied van de lidstaat.
- de lidstaten dienen richtsnoeren te verstrekken over de types van risico en de risicofactoren die voortvloeien uit transacties van cliënten waarbij de bedrijfsrevisoren betrokken zijn.
- de toezichthouders kunnen maatregelen nemen voor een beter begrip onder de bedrijfsrevisoren van de wijze waarop het beroepsgeheim moet worden uitgelegd en toegepast.

Bij deze aanbevelingen moeten we opmerken dat wij minstens één maal per jaar, in ons jaarverslag, publiceren over ons toezicht en de resultaten van onze controles¹⁶.

1.4. Nationale risicoanalyse

Op 19 juni 2019 bracht het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst de laatste versie van de nationale risicoanalyse met betrekking tot het witwassen van geld uit. Op 29 maart 2018 bracht het Platform financiering van terrorisme de laatste versie van de nationale risicoanalyse met betrekking tot de financiering van terrorisme uit. Deze laatste analyse handelt over de zeer specifieke risico's met betrekking tot de financiering van terrorisme. De aspecten van die analyse die relevant zijn voor de sector van bedrijfsrevisoren betreffen de financiële fraude¹⁷. Aangezien dat aspect ook gedekt wordt door de nationale risicoanalyse over het witwassen van geld beperken we ons hier tot deze laatste.

De nationale risicoanalyse maakt een dubbele analyse om te concluderen welke risico's aanwezig zijn in België. Enerzijds, maakt ze een dreigingsanalyse en, anderzijds, onderzoekt ze de kwetsbaarheid van de verschillende sectoren. Door deze beide factoren vervolgens samen te nemen komt ze tot een bepaald witwasrisico per beroepsgroep.

Een **dreiging** wordt gedefinieerd als een persoon, zaak of activiteit die, intrinsiek, een gevaar kan vormen en schade en nadelen voor de maatschappij kan inhouden. Op het vlak van witwassen omvat dit begrip de criminelen, de witgewassen fondsen en andere middelen, evenals het plegen van onderliggende misdrijven. Belangrijke indicatoren voor een hoger dreigingsniveau zijn onder andere: de frequentie van waarnemingen per profiel, handel in een internationale context, vooral in relatie met hoge risicolanden en het verplaatsen van grote hoeveelheden geld.

Op basis van de indicatoren bepaalt de nationale risicoanalyse **vijf dreigingsniveaus**: onbestaande, laag, gemiddeld, hoog en ernstig.

¹⁶ [Jaarverslag van het College 2021](#) (p.59, "Strijd tegen witwassen van geld en financiering van terrorisme").

¹⁷ Beide Nationale risicoanalyses zijn niet publiek beschikbaar en werden alleen bezorgd aan de onderworpen entiteiten in die mate dat dat nodig is om de door deze entiteiten uitgevoerde risicoanalyses te faciliteren.

Daarnaast is er de **kwetsbaarheid**. De kwetsbaarheidsanalyse gebeurt aan de hand van een aantal criteria die we in **6 groepen** kunnen onderverdelen: de organisatie van de sector, het toezicht op de sector, de structuur van de bedrijven in de sector, de in de handel gebrachte producten of diensten, de distributiekanaalen en de geografische spreiding. Per sector geeft de nationale risicoanalyse voor ieder criterium een score: onbestaande, zwak, gemiddeld en sterk.

De mate van kwetsbaarheid kan een versterkend of mitigerend effect hebben op het totale witwasrisico van een sector die onderhevig is aan een bepaalde dreiging. Zo kan een sector waar een hoog dreigingsniveau geldt toch slechts aan een matig witwasrisico blootgesteld zijn, bijvoorbeeld door een sterke regulering van de aangeboden diensten of door een goed georganiseerd toezicht.

1.5. De bedrijfsrevisor en de nationale risicoanalyse

1. Dreigingsniveau

De bedrijfsrevisoren vallen in de dreigingsanalyse onder het profiel *“Zakelijke adviseurs en aanbieders van beleggingsdiensten, met uitzondering van advocaten en kredietinstellingen, maatschappijen voor portefeuillebeheer en beleggingsadvies, beheersvennootschappen van instellingen voor collectieve belegging, tussenpersonen in bank- en beleggingsdiensten”*.

Dit profiel heeft het **dreigingsniveau “ernstig”**. Als we de omschrijving van de activiteiten¹⁸ die aanleiding geven tot deze hoogste kwalificatie beschouwen dan lijkt deze maar weinig verband te houden met de hoofdactiviteiten van een bedrijfsrevisor, maar eerder met bepaalde nevenactiviteiten die in de praktijk wel door de bedrijfsrevisor uitgeoefend worden:

- het aanbieden van knowhow om mechanismen en structuren op te zetten om geld wit te wassen;
- het adviseren bij het investeren als deel van het witwasproces;
- optreden als tussenpersoon tussen de geldschieters en andere aanbieders van financiële diensten;
- tussenkomen voor het oprichten van *offshore* bedrijven en *offshore* rekeningen;
- bijstaan bij de repatriëring van de gelden.

Dit “profiel” is meestal betrokken als het gaat om gelden uit het buitenland en uit risicogebieden. Het gaat in de realiteit bovendien vooral om bedrijfsadviseurs en investeringsdienstenaanbieders die hun diensten aanbieden zonder licentie.

Het lijkt hier dus zo te zijn dat men de bedrijfsrevisoren heeft ondergebracht onder dit profiel uit praktische overwegingen en omdat ze niet gemakkelijk onder één van de andere profielen onder te brengen zijn. De bedrijfsrevisoren komen in de risicoanalyse in geen enkele omschrijving van deze activiteiten en bovendien zijn de beschreven activiteiten nevenactiviteiten van de bedrijfsrevisor en niet de revisorale hoofdactiviteiten.

---

¹⁸ p.61 NRA.

Deze sectorale risicoanalyse **slaat** echter **enkel op** de activiteiten die vallen onder het toezicht van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren en niet op andere activiteiten die een bedrijfsrevisor daarnaast uitoefent en waarvoor hij zijn bredere financieel-juridische-fiscale kennis kan inschakelen¹⁹.

2. Kwetsbaarheid

Voor het beoordelen van de kwetsbaarheid worden de bedrijfsrevisoren in de nationale risicoanalyse beoordeeld op basis van de verschillende criteria. Ze worden samen besproken met andere cijferprofessionals: de boekhouders en belastingadviseurs.

Organisatie

De sector heeft een sterk wettelijk kader: de toegang tot het beroep is geregeld, een inschrijving in een officieel register is verplicht, er is een verplichte permanente vorming, er zijn belangrijke ethische normen en de specifieke controle op de wet van 18 september 2017 wordt nageleefd.

Het hoge aantal spelers in de sector beïnvloedt de controlecapaciteit.

De sector wordt relatief weinig blootgesteld aan het risico dat de dienstverleners illegale of niet-geregistreerde transacties verrichten.

De nationale risicoanalyse kwalificeert de **organisatie van de sector** dan ook als **sterk**.

Toezicht

Het **toezicht** van de sector wordt dan weer gekwalificeerd als **gemiddeld**. Het feit dat de andere cijferberoepen zelfregulerende instituten als toezichthouder hebben trekt de beoordeling hier naar beneden.

We kunnen deze beoordeling dus nuanceren en stellen dat ze voor de bedrijfsrevisoren **sterk** is.

Structuur

De structuur van de actoren in de sector draagt ook bij aan een lage kwetsbaarheid: ze hebben een lange levensduur, de activiteiten zijn eerder op de lange termijn gericht en de zaakvoerders blijven lang op post. Door de grondige regulering is het gebruik van stromannen ook quasi onmogelijk. De juridische structuren zijn transparant en voorspelbaar.

De nationale risicobeoordeling spreekt dan ook van een **sterke structuur** van de actoren in de sector.

---

¹⁹ Een eventuele betrokkenheid van een bedrijfsrevisor bij deze activiteiten valt onder de WG/FT-toezichtsbevoegdheid van het College als het om activiteiten gaat waarvoor de bedrijfsrevisor beroep moet doen op zijn titel: hetzij revisorale activiteiten, hetzij de voorbehouden activiteiten die hij mag uitoefenen op grond van artikel 5 van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur. Deze activiteiten omvatten onder meer: boekhouding, boekhoudkundige diensten en advies omtrent de boekhoudkundige organisatie.

Producten/Diensten

De “producten” die worden aangeboden onder bescherming van de titel van bedrijfsrevisor bestaan volledig uit gereguleerde diensten. De waarde van deze diensten is transparant en betaling in cash is weinig courant. Anonimiteit van de klant is niet toegestaan. De producten/diensten zijn dus **sterk gereguleerd en zeer transparant**.

Clïenteel

In het algemeen voeren de cijferprofessionals weinig tot geen activiteiten uit in het buitenland, hebben ze weinig buitenlands cliënteel noch regelmatig contact met risicolanden.

3. Witwasrisico

Zowel de kwetsbaarheid als de dreiging in acht genomen, komt de sector voor zakelijke dienstverlening op de laatste plaats in de rangschikking van de nationale risicobeoordeling en is dus **de minst risicovolle van alle onderzochte sectoren**. Daarbij hoort volgende toelichting in de analyse:

*“De sector voor zakelijke dienstverlening staat op de 10e plaats, omdat er weinig gevallen van misbruik van de activiteitensectoren die deel uitmaken van deze categorie werden gevonden in de dossiers van het CFI en de boetes van de politie, hoewel er vaak bij witwasschema’s vaak domicilievennootschappen worden gebruikt. Het kwetsbaarheidsniveau voor de sector voor zakelijke dienstverlening wordt ook beïnvloed door de aanwezigheid van twee goed omkaderde sectoren binnen de sector: **cijferprofessionals** en notarissen. Domicilievennootschappen zijn daarentegen helemaal niet omkaderd.”*

2 Risicoanalyse bedrijfsrevisoren

Hieronder bespreken wij het risico in de auditsector. Uit de bespreking van de supranationale en nationale risicoanalyses hierboven blijkt dat van alle sectoren die onderhevig zijn aan de WG/FT-wetgeving de bedrijfsrevisoren zich algemeen in een **lage tot zeer lage risicocategorie** bevinden. Het is slechts voor bepaalde nevenactiviteiten, voornamelijk advisering, dat er van de bedrijfsrevisor een hogere witwasdreiging uitgaat. Een algehele beoordeling in de vorm van een score of categorisering is op zichzelf echter weinigzeggend.

In deze risicoanalyse beschrijven wij hierna de verschillende aspecten die eigen zijn aan de diensten en de organisatie van de bedrijfsrevisoren en die een invloed hebben op het witwasrisico waaraan de sector is blootgesteld. Per besproken risicofactor geven wij aan hoe de bedrijfsrevisor en/of de toezichthouder het risico kan beperken. Op deze manier is de sectorale risicoanalyse een nuttig instrument voor zowel toezichthouder als onderworpen entiteit om een beter inzicht te krijgen in de risico's en hoe men de gepaste maatregelen kan treffen.

2.1 Een drievoudig risico

De bedrijfsrevisoren worden geconfronteerd met **drie types van risico's**. De aard van het risico is sterk gelinkt aan de geleverde prestatie. In het geval van revisorale opdrachten, waarbij de bedrijfsrevisor instaat voor zijn oordeel te geven over de getrouwheid en waarachtigheid van jaarrekeningen en andere financiële documenten, gaat het om twee types van risico:

- De **indirecte medewerking aan een WG/FT-operatie**: door het leveren van bepaalde, desgevallend valse attesteringen kan de bedrijfsrevisor onrechtstreeks al dan niet bewust, bijdragen aan de witwaspraktijken van een onderneming;
- Het **niet opmerken van een WG/FT-operatie**: bij het uitvoeren van een commissarismandaat of een wettelijke opdracht bestaat er steeds een risico dat de bedrijfsrevisor een witwasoperatie of een financiering van terrorisme niet opmerkt. Hierbij moeten we opmerken dat de bedrijfsrevisor steeds een professioneel-kritische instelling moet handhaven, rekening houdend met de mogelijkheid van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. Zo zal hij in het geval van het opmerken van (nodeloos) complexe operaties of constructies die mogelijk een vorm van fraude willen maskeren, een bijzondere waakzaamheid aan de dag moeten leggen;

Alhoewel het niet de hoofdactiviteit van de bedrijfsrevisor mag zijn, toch kan hij ook bepaalde andere dan revisorale opdrachten, zoals adviesopdrachten uitvoeren. In dat geval kan er zich een derde risico voordoen, namelijk het **actief deelnemen aan fraude**. De expertise van de bedrijfsrevisor bevindt zich op het snijvlak van het juridische en het financieel-economische speelveld. Dit maakt van hem niet alleen een expert in zijn reguliere activiteiten, maar ook een ideale raadgever voor organisaties met malafide intenties.

2.2 Transversale risicofactoren

Met transversale risicofactoren bedoelen we risicofactoren die een invloed hebben op de gehele sector, onafhankelijk van de uitgeoefende activiteit of van de cliënt. Het kunnen externe risicofactoren

zijn maar ook kwetsbaarheden of sterktes eigen aan de sector. We bespreken hieronder de belangrijkste factoren zoals deze naar boven komen in de nationale en supranationale risicoanalyses en in de praktijkervaring van het College.

1. Infiltratie door criminele organisaties

Het is voor de bedrijfsrevisor steeds een risico dat hij (ongewild) betrokken wordt bij fiscale fraude. Zoals blijkt uit de (supra)nationale risicoanalyse, maar ook uit de toelichting van de CFI bij het jaarverslag van 2021, gebeurt het witwassen van geld meer en meer door gespecialiseerde organisaties. Deze maken gebruik van juridische spits technologie om te infiltreren in de reguliere economie. Zij zullen zo veel mogelijk hun identiteit verbergen door meerlagige complexe juridische constructies op te zetten.

Dit risico hangt sterk samen met het bedrog door de cliënt. Fraude is moeilijker vast te stellen dan materiële fouten. Fraude heeft immers als doel verborgen te blijven. Door te werken voor een cliënt met malafide bedoelingen vergroot de bedrijfsrevisor ook het risico dat hij een attestatie verleent aan documenten die niet overeenstemmen met de werkelijkheid.

Het mitigeren van de WG/FT-risico's begint voor de bedrijfsrevisor dus bij **een grondige kennis van zijn cliënt**. De bedrijfsrevisor moet bijzondere aandacht hebben voor de identificatie van zijn cliënt en diens lasthebber, maar ook voor de identificatie van de UBO's.

Als de bedrijfsrevisor vaststelt dat de identiteit van de cliënt en/of de UBO moeilijk vast te stellen is, of dat deze laatste niet overeenstemt met de UBO opgenomen in het nationale UBO-register moet dit aanleiding geven tot een **verhoogd risico** van de cliënt. Bovendien moet de bedrijfsrevisor de Algemene Administratie van de Thesaurie en desgevallend ook de CFI²⁰ hierover inlichten.

2. Geen verrichtingen door de bedrijfsrevisor

Een belangrijk onderscheid tussen de bedrijfsrevisoren en andere sectoren die onder de WG/FT-wet vallen is dat **de bedrijfsrevisoren zelf geen verrichtingen doen**, zoals bijvoorbeeld de financiële instellingen dat wel doen. Als de WG/FT-wet spreekt over "verrichtingen" is dit in de eerste plaats bedoeld als een verrichting bij de welbepaalde onderworpen entiteit (bv. een overschrijving door een cliënt van een bank).

Echter, zoals de WG/FT-wet is opgesteld, moet de bedrijfsrevisor niet alleen waakzaam zijn voor de verrichtingen die de cliënt bij hem stelt (bv. het aankopen van een bepaalde dienst) maar voor alle verrichtingen die de bedrijfsrevisor tegenkomt bij het uitvoeren van zijn werkzaamheden.

Het feit dat de bedrijfsrevisoren geen verrichtingen doen voor hun cliënten heeft een sterk **matigend effect op het WG/FT-risico** van de sector.

Het feit echter dat de bedrijfsrevisor waakzaam moet zijn voor een zeer groot aantal verrichtingen creëert **een beperkter, maar wel zeer frequent risico op een blootstelling aan WG/FT-risico's**.

---

²⁰ Artikel 74/1 en 47, §1 van de WG/FT-Wet.

3. Vertrouwensrelatie met de cliënt

De auditsector wordt gekenmerkt door langdurige relaties met de cliënt. Op het vlak van WG/FT-risico's is dit een tweesnijdend zwaard. Een langere zakelijke relatie leidt tot **een grondige kennis van de cliënt** en al zijn eigenheden. Dit vergemakkelijkt een *risk based* benadering omdat de bedrijfsrevisor weet waar de gevoeligheden van de gecontroleerde liggen en ook sneller afwijkende transacties zal opmerken.

Anderzijds kan een zakelijke relatie leiden tot **een ongepast vertrouwen in de cliënt**. Men meent de cliënt te kennen en gaat daarom minder grondig te werk bij het uitvoeren van de werkzaamheden. Of men denkt nog voor dezelfde cliënt te werken maar in de achterliggende structuren zijn er fundamentele wijzigingen gebeurd, bijvoorbeeld op vlak van UBO's.

Dit risico speelt minder bij de commissarismandaten bij de OOB's aangezien de hernieuwing ervan wettelijk beperkt is tot 9 jaar voor het bedrijfsrevisorenkantoor en tot 6 jaar voor de natuurlijke persoon die het mandaat uitoefent. Bij de overige mandaten leidt een mandaat dat langer dan 9 jaar duurt tot een verhoogd risico.

4. Meldingen bij de CFI

Het aantal meldingen van verdachte transacties door bedrijfsrevisoren bij de CFI is laag. Onderstaande tabel geeft de aantallen van de laatste drie jaar weer. In 2021 ging het om 0,19 % van het totaal aantal ontvangen meldingen door het CFI.

	2021	2020	2019
Aantal ontvangen meldingen	86	38	73
Aantal meldingen overgemaakt aan het Parket	6	4	6
Percentage van overmaking	7 %	11 %	8 %

Het relatief laag aantal meldingen is in de eerste plaats te wijten aan het feit dat de bedrijfsrevisoren zelf geen transacties doen voor hun cliënt. In het geval van een kortere zakenrelatie heeft de bedrijfsrevisor ook geen zicht op de meeste transacties van de cliënt en zal hij deze dus ook niet kunnen melden. In het geval van een langdurige relatie is er dan weer een risico op een te groot vertrouwen.

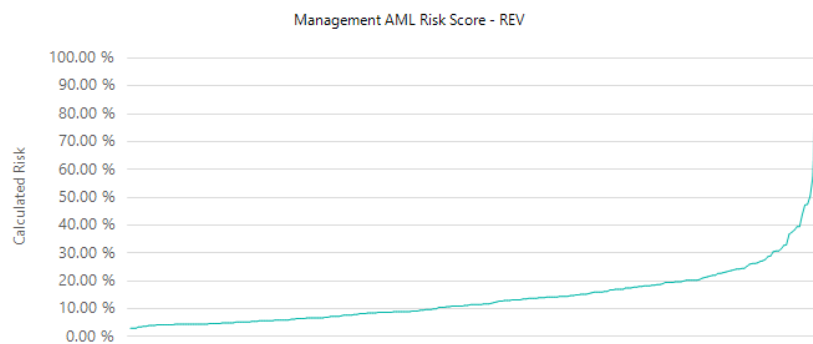
Uit de resultaten van de AML-survey van 2022 blijkt ook dat er over de hele sector heen 129 verslagen aan de AMLCO over atypische verrichtingen werden overgemaakt. 86 daarvan leidden tot een effectieve melding bij de CFI. Dit lijkt erop te wijzen dat **de drempel om een verslag te maken eerder (te) hoog ligt** aangezien dit verslag moet worden opgemaakt bij iedere vastgestelde atypische verrichting, dus iedere verrichting die niet in het profiel van de cliënt past. Slechts als de AMLCO deze verrichting ook als verdacht beschouwt moet de bedrijfsrevisor deze melden bij de CFI.

In ieder geval moet men voorzichtig zijn met veel conclusies te trekken uit het lage aantal meldingen. Het is wel opvallend dat de 86 meldingen **geconcentreerd zijn bij 27 bedrijfsrevisoren(kantoren)**. 51 van de meldingen werd zelfs gedaan door drie kantoren van beperkte omvang. Deze cijfers tonen aan dat de waakzaamheid voor verdachte transacties mogelijks een verbeterpunt is voor de sector en dat de sector en zijn toezichthouder hier voortdurend aandacht voor moet blijven hebben.

5. Formele kantoororganisatie

In de zomer van 2022 organiseerde het College een survey over de WG/FT-risico's waaraan de bedrijfsrevisoren en de bedrijfsrevisorenkantoren zijn blootgesteld. Deze bevraging betrof, enerzijds, de kantoorprocedures –en organisaties en, anderzijds, de inherente risicofactoren zoals het cliënteel en de aangeboden dienstverlening. Uit deze bevraging bleek op basis van de eigen verklaring door de sector, dat het **organisatierisico zeer laag is** en dat dit sterk gezakt was ten opzichte van het resultaat van dezelfde bevraging die ook in 2018 had plaatsgevonden, binnen het jaar na de inwerkingtreding van de WG/FT-wet²¹.

9. Overall Results - Management AML Risk Score for all auditors

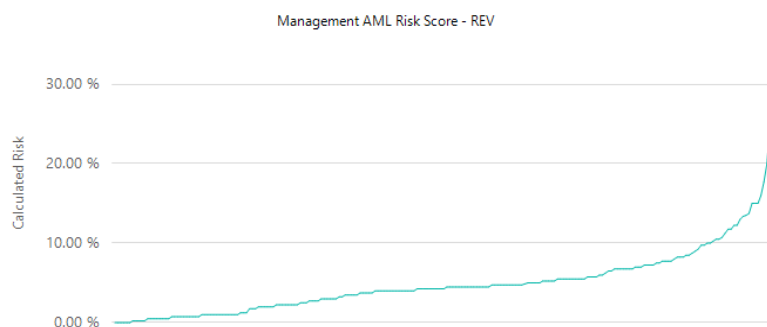

TOTAL POPULATION 263 auditors

	Score	Score (%)
MIN	6	3 %
MAX	170	85 %
AVERAGE	29	14 %
MEDIAN	23	12 %

Overzicht WG/FT-organisatierisico bedrijfsrevisoren 2018

9. Overall Results - Management AML Risk Score for all auditors

TOTAL POPULATION 221 auditors

	Score	Score (%)
MIN	0	0 %
MAX	66	33 %
AVERAGE	10	5 %
MEDIAN	9	4 %

Overzicht WG/FT-organisatierisico bedrijfsrevisoren 2022

²¹ Het College is opgericht in december 2016 en operationeel gestart in 2017. De eerste WG/FT-bevraging vond plaats in oktober 2018.

Er is een **dubbele oorzaak** van deze evolutie. Ten eerste is er het feit dat de WG/FT-wet relatief nieuw was in 2018 en er in 2022 dus een **beter kennis en bewustzijn** over de wettelijke verplichtingen aanwezig is in de sector. Ten tweede bracht het ICCI²² in 2020 een handleiding “interne procedures inzake antiwitwassen” uit en een vernieuwde versie in september 2021. Deze handleiding bevat alle vereiste procedures en kan op zichzelf als **kantoorhandboek** gebruik worden, mits aanpassingen aan de eigenheden van het kantoor. Dit handboek is zeer wijdverspreid in de sector en zorgt ervoor dat, althans formeel, zo goed als alle bedrijfsrevisoren(kantoren) over de vereiste procedures beschikken. Bovendien plaatste het College een praktische handleiding ter beschikking die de bedrijfsrevisoren helpt bij het opstellen van een algemene risicobeoordeling²³.

Uit deze vaststellingen blijkt dat er een breed bewustzijn aanwezig is in de sector van het belang van de WG/FT-procedures en dat deze procedures wijdverspreid zijn. Dit heeft een sterk matigend effect op de WG/FT-risico's in de sector.

Een **continu aandachtspunt** voor het College is de **effectieve toepassing** van deze procedures bij de uitvoering van de commissarismandaten en de andere revisorale activiteiten. Het is niet voldoende dat deze procedures bestaan, geformaliseerd en gekend zijn; ze moeten ook worden toegepast.

6. Tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisoren

De tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisoren vallen onder het toepassingsgebied van de WG/FT-wet. Het College is echter niet bevoegd voor het toezicht op de naleving van de WG/FT-wet door de tijdelijke verhinderde bedrijfsrevisoren²⁴.

Een bedrijfsrevisor die zich tijdelijk verhinderd heeft verklaard en bijvoorbeeld actief is als werknemer in een bedrijf, beschikt hoogstwaarschijnlijk niet over de kantoororganisatie zoals vereist door de WG/FT-wet.

Toch kunnen deze bedrijfsrevisoren steeds onmiddellijk terugkeren naar het beroep. De eerste vijf jaar zonder enig examen en daarna met een vereenvoudigde proef. In de tussentijd zijn zij aan geen enkel WG/FT-toezicht onderworpen geweest omdat ze geen gereguleerde activiteiten mogen uitoefenen.

Aangezien slechts een **beperkt aantal** tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisoren terugkeert naar het beroep, omschrijven we dit **risico als matig**. Toch verdient dit de nodige aandacht van de toezichthouder.

²² Informatiecentrum voor het bedrijfsrevisoraat – Centre d’information du révisorat d’entreprises.

²³ [Zie website van het College.](#)

²⁴ Artikel 5, 23° van de WG/FT-Wet bepaalt over het toepassingsgebied: “23° de natuurlijke personen of rechtspersonen die in België activiteiten uitoefenen en die geregistreerd of ingeschreven zijn in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren overeenkomstig artikel 10 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, de natuurlijke personen stagiairs bedrijfsrevisoren van externe ondernemingen bedoeld in artikel 11, § 3, van voormelde wet, alsook de auditkantoren en éénieder die het beroep van wettelijk auditor uitoefent.”

Artikel 85, §1, 6° van dezelfde wet over de bevoegdheid van het College: “6° het College van Toezicht op de Bedrijfsrevisoren, ten aanzien van de onderworpen entiteiten als bedoeld in artikel 5, § 1, 23°, bij uitoefening van hun revisorale opdrachten en van de andere activiteiten die zij mogen verrichten door inschrijving of registratie in het openbaar register van de bedrijfsrevisoren of op grond van hun hoedanigheid van stagiair-bedrijfsrevisor;”.

Op datum van 9 december 2022 zijn er 190 bedrijfsrevisoren geregistreerd als “tijdelijk verhinderd” in het openbaar register.

7. Permanente vorming

De bedrijfsrevisoren volgen jaarlijks een wettelijk opgelegd aantal vormingsuren. De concrete invulling hiervan wordt bepaald door een norm van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (hierna “IBR”). Deze norm werd vernieuwd op 17 juni 2021. De norm legt op dat de bedrijfsrevisoren over een periode van 3 jaar minstens 84 vormingsuren volgen die bestaan uit een selectie van relevante opleidingen. In de norm wordt het naleven van de anti-witwasregelgeving als voorbeeld gegeven van een opleiding die voor deze vormingsuren in aanmerking komt. Het is positief dat dit als voorbeeld is opgenomen in de norm, dit is echter geenszins een garantie dat de bedrijfsrevisoren voldoende vorming volgen op dit vlak.

Een goede kennis van de anti-witwasregelgeving draagt bij tot een mitigatie van de WG/FT-risico's. Het strekt dan ook tot aanbeveling dat de bedrijfsrevisoren **op driejaarlijkse basis 9 vormingsuren volgen** met betrekking tot dit onderwerp.

8. Digitalisering en automatisering

Zoals iedere sector zijn ook de bedrijfsrevisoren onderhevig aan een steeds verdergaande digitalisering en automatisering. Deze tendens houdt een tweeledig risico in.

Ten eerste zorgt deze evolutie voor minder direct contact met de cliënten en dus tot **meer zakelijke relaties op afstand**. Op het vlak van WG/FT houdt dit een verhoogd risico in, in het bijzonder op het vlak van identificatie van de cliënt.

Ten tweede leidt dit tot **schaalnadelen** voor de kleine bedrijfsrevisorenkantoren. Zij moeten meegaan in deze evolutie maar kunnen niet dezelfde investering doen als hun grotere concurrenten. Om concurrentieel te blijven op het vlak van prijs riskeren zij minder grondige procedures te integreren, onder andere op het vlak van identificatie van de cliënt.

Uiteraard is de digitalisering niet te stoppen, noch is dit wenselijk. Wel moet er hierbij voldoende en blijvende aandacht zijn voor de effectiviteit van de WG/FT-procedures en met de name de betrouwbaarheid van de kennis van de cliënt. Voor de **identificatie van de cliënt op afstand** moet de Belgische e-id gebruikt worden; in een ander geval geeft dit aanleiding tot een hogere inschatting van het cliëntrisico en een verhoogde waakzaamheid.

Uit de resultaten van de WB/FT-survey van 2022 blijkt dat **93 van de 221 bevraagden** in het afgelopen kalenderjaar cliënten en/of hun lasthebbers vanop afstand hebben geïdentificeerd.

9. Aanbreng van cliënten door derden

Het College stelt in zijn toezicht vast dat de bedrijfsrevisor soms in contact komt met zijn cliënt via diens externe boekhouder en dat de verdere zakelijke relatie volledig via die boekhouder verloopt. In

deze gevallen werd het mandaat van de boekhouder, die hier optreedt als lasthebber van de cliënt, ten onrechte niet nagekeken door de bedrijfsrevisor.

Het is moeilijk om de frequentie van deze praktijk te kennen, maar in de gevallen waar het zich voordoet, en in alle gevallen waarbij het mandaat van de contactpersoon niet wordt gecontroleerd, draagt het bij tot **een ernstige verhoging van het WG/FT-risico**.

De bedrijfsrevisoren kunnen dit risico uitsluiten door steeds de wettelijke procedure te volgen en zowel de cliënt als diens lasthebber te identificeren en niet alleen beider identiteiten te verifiëren maar ook **het mandaat te controleren**.

220 van de 221 bedrijfsrevisoren gaven in de WG/FT-survey van 2022 gaven aan over de correcte procedures met betrekking tot het identificeren en de bevestiging van de identificatie van de cliënt en de lasthebber van de cliënt te beschikken²⁵.

10. Beroepsgeheim

De bedrijfsrevisoren zijn onderhevig aan een wettelijk beschermd **beroepsgeheim**. Het gebeurt dat bedrijfsrevisoren zich verschuilen achter hun beroepsgeheim om geen **melding te maken van verdachte transacties** aan de CFI of dat ze hier minstens een zekere schroom bij hebben. Niet noodzakelijk alleen vanuit het wettelijk beroepsgeheim, maar ook vanuit de vertrouwensrelatie die er bestaat tussen hem en zijn cliënt. **Het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisoren is echter niet van toepassing in deze gevallen**.

Het effect van dit gegeven op het WG/FT-risico in de sector is eerder laag.

De sector kan hierop inzetten door de kennis over de regels van het beroepsgeheim te verbeteren. Ter zake bieden het IBR en het ICCI jaarlijks nuttige vormingen aan.

11. Politiek prominente personen (PPP)

Uit de survey van 2022 blijkt dat het aantal cliënten dat door de bedrijfsrevisor of het bedrijfsrevisorenkantoor als PPP herkend wordt zeer verscheiden is.

162 van de 221 respondenten geven aan geen PPP's onder hun cliënteel te hebben. Terwijl de overige 59 in totaal 1674 PPP's onder hun cliënteel hebben geteld.

We zien dat het merendeel van deze cliënten bij de grote kantoren zitten, hetgeen verklaarbaar is door een zekere concentratie van publieke rechtspersonen bij grotere kantoren. Dit gegeven alleen kan deze verdeling echter niet verklaren en het lijkt dus zo te zijn dat een deel van de bedrijfsrevisoren de PPP's mogelijk niet als dusdanig herkent.

Het correct vaststellen dat een cliënt een politiek prominent persoon is, is essentieel om de correcte waakzaamheidsmaatregelen inzake WG/FT toe te passen. De gebrekkige kennis hierrond of een gebrek aan de nodige *due diligence* zorgt dan ook voor **een verhoogd risico** in de sector.

---

²⁵ Artikel 21 en 22 van de WG/FT-Wet.

2.3 Inherente risicofactoren

Inherente risico's zijn de risico's die eigen zijn aan een bepaalde activiteit of aan een bepaalde cliënt.

Het WG/FT-risico dat inherent is aan bepaalde revisorale activiteiten is sowieso beperkt gelet op de sterke regulering van deze diensten.

1. Adviesfunctie

Zoals hiervoor reeds uiteengezet kan de bedrijfsrevisor ook in zekere mate een adviserende rol opnemen.

Zoals uit de supranationale risicoanalyse blijkt is het witwasrisico voor deze diensten verhoogd als het gaat om het adviseren met betrekking tot de creatie, de handelsactiviteiten of de beëindiging van rechtspersonen en juridische of fiscale constructies.

We moeten dit echter nuanceren doordat deze een **nevenactiviteit** moeten blijven. Zoals hierboven reeds gesteld is het College niet bevoegd voor nevenactiviteiten die geen revisorale opdrachten zijn, met uitzondering van boekhouding en de hieraan verbonden activiteiten.

2. Activiteiten van waardering

Revisorale opdrachten die betrekking hebben op transacties waarbij activa kunnen worden over- of ondergewaardeerd, zijn blootgesteld aan een hoger WG/FT-risico dan andere controlewerkzaamheden. Dit geldt met name voor de inbreng in natura en de quasi-inbreng. In het verleden werden reeds enkele meldingen van verdachte transacties gedaan aan de CFI met betrekking tot de inbreng in natura.

155 van de 221 bevraagden geven in de survey van 2022 aan dat zij activiteiten met betrekking tot de inbreng in natura of de quasi-inbreng hebben verricht. In totaal gaat het om 2560 opdrachten, hetgeen staat voor een omzet van bijna EUR 7 miljoen. Het gaat dus slechts om een fractie van de totale revisorale omzet van de sector, maar het is wel een activiteit die frequent voorkomt.

Voor de toezichthouder is het, ondanks de beperkte financiële omvang, van belang **deze activiteit mee te nemen in de scope van de AML-inspecties** gelet op het inherente risico.

3. Cliënten

De nationale risicoanalyse beschrijft de risicofactoren van **10 sectoren**. Aangezien bedrijfsrevisoren cliënten hebben uit alle sectoren en aangezien zij een waakzaamheid voor de dag moeten leggen die van toepassing is op alle (significante) verrichtingen van de cliënt, beïnvloedt de sector waarin de cliënt actief is het risico waaraan de bedrijfsrevisor is blootgesteld. We beschrijven hieronder de belangrijkste risicofactoren per sector. We vernoemen de sectoren in de volgorde van het geïdentificeerde risiconiveau in de nationale risicoanalyse, te beginnen met het hoogste risico.

Het aangegeven cliëntrisico is **een indicatie die de bedrijfsrevisor kan gebruiken bij de individuele risicobeoordeling**. Uiteraard heeft dit alleen betrekking op het aspect “sector waarin de cliënt actief is” en moet dit samen bekeken worden met de andere eigenschappen van de cliënt om tot een gepaste risicoscore te komen.

Sector van luxeproducten

Het gaat om de handelaars in antiek, kunst, diamanten en edele metalen en de juweliers. De risicofactoren zijn de hoge volatiliteit van de prijzen en het feit dat de goederen onderhevig zijn aan waardering. De sector maakt veel gebruik van liquide middelen die ze makkelijk buiten hun officiële boekhouding kunnen plaatsen. Ook wordt er meer en meer gebruik gemaakt van verkoop op afstand hetgeen de anonimiteit bevordert en dus ook het risico op het witwassen van geld.

Het cliëntrisico voor deze sector is **hoog tot zeer hoog**.

34 van de bedrijfsrevisoren(kantoren) gaven in de survey van 2022 aan dat ze cliënten hebben in de sector van de luxeproducten. Het gaat om een totaal van **267** cliënten.

Sector van tweedehandsvoertuigen

Het witwasrisico in de sector is groot omdat er een grote beoordelingsmarge is op de waarde van de goederen, tot zo'n 50% van de marktwaarde. De handel in afgeschreven wagens is interessant voor het gebruik van contanten aangezien de (officiële) verkoopwaarde vaak onder de EUR 3000 blijft.

De handel is gevoelig voor parallelle zwarte betalingen tussen bedrijven. Een zeer groot deel van de handel is bedoeld voor export, vaak naar landen met een beperkt toezicht en door gebruik te maken van verschillende tussenpersonen. Het is dus moeilijk om de werkelijke cliënten te achterhalen en dus ook om bijvoorbeeld de inbaarheid van de vorderingen te verifiëren.

Het cliëntrisico voor deze sector is **hoog tot zeer hoog**.

59 van de bedrijfsrevisoren(kantoren) gaven in de survey van 2022 aan dat ze cliënten hebben in de sector van de tweehandswagens. Het gaat om een totaal van **418** cliënten.

Horecasector

De sector wordt gekenmerkt door een hoog risico op inmenging door criminelen. Het is een sector waarin veel contant geld omgaat en er veel sociale en fiscale fraude plaatsvindt. De transacties door de dienstverleners worden niet steeds geregistreerd (al is dit verbeterd sinds de invoering van de witte kassa). Het verloop van de leidinggevenden is hoog en vennootschappen en handelsfondsen worden zeer frequent gekocht en verkocht.

Het cliëntrisico voor deze sector is **hoog tot zeer hoog**.

61 van de bedrijfsrevisoren(kantoren) gaven in de survey van 2022 aan dat ze cliënten hebben in de sector van de horeca. Het gaat om een totaal van **401** cliënten.

Vrijtjidssector

De vrijetijdssector bestaat uit de voetbalclubs, de Nationale Loterij, casino's, speelhallen, gokbedrijven en wedstrijdpaarden. Deze sector is relatief sterk gereguleerd en staat onder degelijk toezicht maar wordt toch blootgesteld aan een aantal belangrijke WG/FT-risico's. Specifiek voor de wedstrijdpaarden bestaat er een waarderingsrisico; ook zij gevoelig aan verkoopsgelonden risico's omdat zij van eigenaar wisselen zonder van plaats te veranderen.

De casino's, speelhallen en gokbedrijven genereren grote geldstromen. 80 tot 85% van de weddenschappen worden gedaan in contanten. Ook de winsten worden cash uitbetaald. Deze instellingen zijn ook gevoelig voor fraude met documenten, bijvoorbeeld valse winstverklaringen.

De voetbalsector wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van uiteindelijk begunstigden uit het buitenland, vaak uit landen met een verhoogd risico. De oorsprong van de gelden is niet steeds duidelijk. De waarderings van de spelers die verhandeld worden op de transfermarkt is zeer variabel en verloopt via tussenpersonen (makelaars) die een belangrijke incentive hebben om het management van de clubs te overtuigen om via hen te handelen. Omkoping is hierbij niet vreemd.

Het cliëntrisico voor deze sector is **hoog**.

18 van de bedrijfsrevisoren(kantoren) gaven in de survey van 2022 aan dat ze cliënten hebben in de amusementssector. Het gaat om een totaal van **83** cliënten. De voetbalclubs zijn hier niet bij geteld.

Sector detailhandel

Deze groep omvat nacht- en belwinkels, tabak- en belastingentrepots. De sector wordt matig blootgesteld aan het feit dat de dienstverleners illegale/niet-geregistreerde verrichtingen uitvoeren. Er wordt vaak gebruik gemaakt van de stromannen; de werkelijke eigenaar van de (winkel)keten zit verscholen achter complexe structuren. Ook is er een aanzienlijk contante geldstroom aanwezig. Nachtwinkels worden gebruikt om legale en illegale geldstromen te mixen om aldus deze laatste wit te wassen.

Het cliëntrisico voor deze sector is **hoog**.

10 van de bedrijfsrevisoren(kantoren) gaven in de survey van 2022 aan dat ze cliënten hebben in de sector van de detailhandel. Het gaat om een totaal van **78** cliënten.

Vastgoedsector

Het notariaat, de bouwsector en de makelaars vormen samen de vastgoedsector.

Twee van de subgroepen uit deze sector kennen een ernstige dreiging op het vlak van het wiswassen van geld, namelijk de bouwsector en de makelaars.

In de **bouwsector** gebeurt er veel sociale dumping. De werkrachten worden via detachering tewerkgesteld vanuit derde landen. De geldstromen naar het buitenland zijn moeilijk te traceren. Er gebeuren veel parallelle zwarte betalingen. Er wordt veel met buitenlandse onderaannemers gewerkt.

Deze ondernemingen maken vaak gebruik van stromannen. Het bestuur verandert voortdurend en er zijn zeer veel faillissementen. Het zijn vooral deze bedrijven met een gebrek aan continuïteit in de organisatie en die werken via veelvuldige en complexe samenwerkingsverbanden die een verhoogd risico uitmaken voor de bedrijfsrevisor.

De **vastgoedmakelaars** kennen een verhoogd risico omdat er vaak buitenlandse investeerders uit risicogebieden bij de aankopen betrokken zijn. De bedragen zijn ook zeer hoog en er is een risico op parallelle betalingen in het zwart. Er is steeds een belangrijk aspect van waardering van het vastgoed, dit maakt het in het bijzonder **voor de bedrijfsrevisoren een gevoelige sector**. Vooral de makelaars die zelf vastgoed kopen en verkopen en dus niet louter als tussenpersoon optreden vormen een verhoogd risico.

Het cliëntrisico is afhankelijk van de specifieke sector **matig tot hoog**.

100 van de bedrijfsrevisoren(kantoren) gaven in de survey van 2022 aan dat ze cliënten hebben in de vastgoedsector. Het gaat om een totaal van **2552** cliënten.

Sector voor de cryptomunten

Een sector die niet werd opgenomen in de laatste versie van de nationale risicoanalyse is die van de cryptomunten of cryptovaluta. Gelet op de bijzondere eigenschappen en risico's van deze sector voegt het College deze hier ook toe²⁶.

Met de creatie van *Bitcoin* in 2009 ontstond een volledige nieuw klasse van activa, de cryptomunten. Deze munten worden gekenmerkt door het feit dat ze volledig digitaal zijn en beheerd worden door een gedistribueerd computernetwerk. De munten worden niet beheerd door een centrale entiteit, gebruikers kunnen de munten volledig zelf in bewaring nemen, zonder beroep te doen op een tussenpartij zoals een bank.

De aankoop van cryptomunten kan op verschillende manieren gebeuren, de meest populaire is de aankoop via een gecentraliseerd handelsplatform. Deze platformen vallen qua gebruik te vergelijken met de aankoop van aandelen via een beursplatform. Bekende voorbeelden zijn *Coinbase* en *Binance*. Het gebruik van dergelijk platform is echter niet noodzakelijk. De zogenaamde "**peer-to-peer**" handel is ook zeer belangrijk. Men kan zowel een portefeuille creëren als geld van de ene naar de andere portefeuille overmaken zonder beroep te doen op een derde partij. Deze vorm van geldtransfers valt zeer moeilijk te controleren.

Alhoewel slechts enkele kleinere cryptomunten volledige **anonimiteit** bieden is het bij cryptomunten moeilijker voor de toezichhouders of bedrijfsrevisoren om de identiteit van de betrokken partijen te achterhalen. Men kan cryptogeld ook internationaal versturen zonder enige vertraging. Dit alles maakt dat cryptomunten interessant zijn voor criminele activiteiten en het witwassen van geld.

---

²⁶ De FSMA is de bevoegde toezichthouder voor de Virtual Asset Service Providers, zij publiceren onder andere over de aan cryptomunten gerelateerde fraude op <https://www.fsma.be/en/virtual-asset-service-provider-vasp>.

Het **auditeren van cryptoactiviteiten is zeer complex**. De ondernemingen die handelsdiensten aanbieden in cryptomunten bieden vergelijkbare diensten als de klassieke financiële sector. De belangrijkste zijn het kopen en verkopen van financiële activa, het aanbieden van spaarproducten, het lenen van geld en het aanbieden van bewaardiensten (deze laatste dienst is vooral belangrijk voor gebruikers die niet over de kennis beschikken om zelf een cryptoportefeuille op te zetten).

De **achterliggende processen** zijn echter volledig verschillend van de klassieke financiële sector. Men moet er bij de cryptohandelsplatformen immers niet alleen op toezien dat alle transacties boekhoudkundig correct verlopen maar ook dat de achterliggende bewaring van de munten correct verloopt. Dit gebeurt volledig digitaal en vereist de juiste cryptografische procedures om het risico op verlies of op een “hack” uit te sluiten. Deze “stock” aan cryptomunten moet ook overeenkomen met de door de gebruikers in bewaring gegeven munten. Bovendien is er een verhoogd risico dat de bewaarnemer zelf de cryptovaluta gebruikt om uit te lenen of ermee te speculeren.

Deze complexiteit geldt overigens niet alleen voor bedrijven wiens voornaamste activiteiten gelieerd zijn aan cryptomunten maar bij iedere onderneming die bijvoorbeeld gebruik maakt van cryptomunten als betaalmiddel of die cryptomunten op de balans heeft.

Er is dus **een dubbele verhoging van het WG/FT-risico**: ten eerste de het **verhoogde risico inherent** aan de (handel in) cryptomunten, ten tweede het potentieel **gebrek aan specifieke kennis** van de bedrijfsrevisor waardoor hij de witwasactiviteiten niet opmerkt.

Het cliëntrisico van deze sector is **hoog**. Bij andere ondernemingen waarbij de cryptoactiviteiten niet de hoofdactiviteit uitmaken houdt de bedrijfsrevisor steeds rekening met de aanwezigheid van cryptomunten in de onderneming als een risico-verhogende factor bij de evaluatie van het cliëntrisico.

Financieringssector

Deze sector bestaat uit de sectoren van het consumentenkrediet, *leasing* en *crowdfunding*.

Het toezicht in deze sector is sterk. Deze sectoren zijn ook allen sterk gereguleerd. Er is weinig tot geen cash geld in omloop en er zijn ook geen anonieme transacties (behalve voor *crowdfunding* waar dit beperkt mogelijk is).

Het cliëntrisico voor deze sector is **matig**.

Financiële sector

De financiële sector omvat de banken, de beursvennootschappen, de vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies, de sector van de geldovermakingen en het elektronisch geld.

Deze sector wordt gekenmerkt door een sterk toezicht, een sterke organisatie en een relatieve transparantie.

Het cliëntrisico voor deze sector is in het algemeen **gemiddeld**.

Bijzondere aandacht moet er wel zijn voor de betalingsinstellingen en de instellingen voor elektronisch geld die overgaan tot overdrachten van geld, zij het cash, zij het in de vorm van anoniem elektronisch geld. Voor deze instellingen geldt er een potentieel verhoogd risico, meer bepaald als de instelling gebruikt van een netwerk van agenten.

De **wisselkantoren** kunnen een verhoogd risico vormen doordat ze over relatief veel cash geld beschikken en hun cliënten grotendeels anoniem zijn. Door de beperkte omvang van het gemiddelde wisselkantoor blijft dit risico doorgaans echter **laag**.

Verzekeringssector

De verzekeringssector heeft een sterk toezicht en regulering en is goed georganiseerd. De producten zijn transparant en er is een beperkte internationale activiteit.

Het cliëntrisico voor deze sector is **laag**.

Sector van dienstverlening aan ondernemingen

Deze sector, ook wel de sector voor zakelijke dienstverlening genoemd bestaat naast de bedrijfsrevisoren uit de accountants, boekhouders, fiscaal adviseurs en notarissen. Deze beroepsgroepen zijn sterk gereguleerd en goed georganiseerd. De producten zijn transparant en er is een beperkte internationale activiteit. Deze sector hangt deels af van zelfregulering.

Het cliëntrisico voor deze sector is **laag**.

***

Lijst van gebruikte afkortingen

- DNFPB's: *Designated Non-Financial Businesses and Professions*: een verzamelnaam voor de niet-financiële sectoren waarop de WG/FT-wetgeving van toepassing is. Hieronder vallen de bedrijfsrevisoren, de advocatuur, het notariaat, boekhouders,..
- EC: Europese Commissie
- FATF: *Financial Action Task Force*
- GAFI: Groupe d'Action Financière (Franse benaming voor de FATF)
- IBR: Instituut van de Bedrijfsrevisoren
- ICCI: Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat
- PPP: Politiek Prominent Persoon
- UBO: *Ultimate Beneficial Owner* (Uiteindelijk Begunstigde)
- WG/FT: Het witwassen van geld en de financiering van terrorisme